

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
INSTITUT KESIHATAN UMUM

MOH/S/IKU/202.23(TR)-e

NHMS 2022: MCH

TINJAUAN KEBANGSAAN KESIHATAN & MORBIDITI

KESIHATAN IBU & ANAK

PENEMUAN UTAMA

© 2023, Institut Kesihatan Umum, Institut Kesihatan Negara, Kementerian Kesihatan Malaysia, Selangor.

Perpustakaan Negara Malaysia

Pengkatalogan dalam Penerbitan

Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi 2022 Kesihatan Ibu dan Anak: Penemuan Utama (NMRR-20-959-53329)

MOH/S/IKU/202.23(TR)-e

Penafian:

Segala pandangan yang disampaikan di dalam buku infografik ini adalah dari pengarang sahaja dan tidak semestinya melambangkan pandangan penyelidik bagi tinjauan yang lain ataupun pandangan dan polisi Kementerian Kesihatan Malaysia.

Cadangan petikan:

Institut Kesihatan Umum (IKU) 2023. Tinjauan Kebangsaan Kesihatan dan Morbiditi (NHMS) 2022: Kesihatan Ibu dan Anak – Penemuan Utama

Dicetak dan diedarkan oleh:

Institut Kesihatan Umum
Institut Kesihatan Negara
Kementerian Kesihatan Malaysia
Blok B5 & B6, Kompleks NIH,
No1, Jalan Setia Murni U13/52,
Seksyen U13 Bandar Setia Alam,
40170 Shah Alam, Selangor.

Tel: +603 3362 8787

Email: nhms2021.iku@moh.gov.my

Penggunaan dan diseminasi dokumen ini adalah digalakkan. Walaubagaimana pun, cetakan semula ataupun salinan bagi dokumen ini tidak boleh digunakan untuk tujuan komersil.

Para pengarang ingin mengucapkan terima kasih kepada Ketua Pengarah Kesihatan atas kebenaran untuk menerbitkan dokumen ini.

Senarai Infografik

- 01 Ringkasan NHMS 2022: MCH**
Mohd Shaiful Azlan Kassim, Mohammad Aznuddin Abd Razak
- 02 Penjagaan Antenatal**
Muhamad Khairul Nazrin Khalil, S Maria Awaluddin, Wan Sharifah Ainin Wan Jusoh, Mohd Shaiful Azlan Kassim
- 03 Penyakit Semasa Mengandung**
Kishwen Kanna Yoga Ratnam, Chong Chean Tat, Hamizatul Akmal Abd Hamid, Wan Kim Sui, Halizah Mat Rifin, Lalitha Palaniveloo, Muhammad Fadhli Mohd Yusoff
- 04 Penjagaan Pra-Kehamilan**
Maznieda Mahjom, Mohd Shaiful Azlan Kassim, Majdah Mohamed, Sarah Awang Dahlan, Tuan Mohd Amin Tuan Lah, Noor Syaqlilah Shawaluddin
- 05 Penjagaan Semasa Kehamilan**
Liew Siaw Hun, Mohd Shaiful Azlan Kassim
- 06 Jagaan Selepas Bersalin**
Muhammad Solihin Rezali, Mohammad Aznuddin Abd Razak, Lai Wai Kent, Rafidah Ali, Norhafizah Sahril
- 07 Pemakanan Bayi dan Kanak-kanak dan Anemia**
Khairul Hasnan Amali, Suhaila Abdul Ghaffar, Nor Azian Mohd Zaki, Ahmad Ali Zainuddin
- 08 Kesihatan Pergigian Kanak-kanak**
Hasimah Ismail, Hamizatul Akmal Abd Hamid, Nurulasmak Mohamed, Nur Faraeein Zainal Abidin, Mohd Hazrin bin Hasim@Hashim, Faizul Akmal Abdul Rahim, Mohd Farihan Md Yatim, Habibah Yacob@Ya'akub
- 09 Morbiditi Kanak-kanak**
Chan Yee Mang, Khaw Wan Fei, Suhaila Abdul Ghaffar, Mohd Hatta Abdul Mutalip
- 10 Disiplin Kanak-kanak**
Shubash Shander Ganapathy, Muhammad Hanafi Bakri, Nurul Haniyah Roslan, Norzawati Yoep
- 11 Pengukuran Antropometri (Status Nutrisi)**
Sulhariza Husni Zain, Ahmad Ali Zainuddin, Murnizar Mokhtar, Nurul Huda Ibrahim, Azli Baharudin, Syafinaz Mohd Sallehuddin, Nurzaima Zulaily, Lai Wai Kent
- 12 Perkembangan Kanak-kanak**
Nur Hamizah Nasaruddin, Sharifah Nazeera Syed Anera, Mohd Amierul Fikri Mahmud, Noor Syaqlilah Shawaluddin
- 13 Liputan Vaksinasi dan Keraguan Vaksin**
Muhammad Azri Adam Adnan, Chong Zhuo Lin, Nor'ain Ab Wahab, Eida Nurhadzira Muhammad, Norliza Shamsuddin
- 14 Kontraseptif**
Mohd Shaiful Azlan Kassim, Norhafizah Sahril, Wan Sarifah Ainin Wan Jusoh, Norlaila Hamid, Fazila Haryati Ahmad, Mohamad Aznuddin Abd Razak, Norliza Shamsuddin, Chan Ying Ying, Noor Aliza Lodz
- 15 Keganasan Pasangan Intim**
Hamizatul Akmal Abd Hamid, Mohd Ruhaizie Riyadzi, Muhammad Fadhli Bin Mohd Yusoff, Chan Ying Ying, Tania Gayle Robert Lourdes, Thamir Arasu Saminathan

01 RINGKASAN TINJAUAN

Tinjauan yang bertujuan untuk mengenalpasti kesihatan ibu dan anak di Malaysia

Pertama kali dijalankan pada **2016**

Kali kedua pada **2022**

Semua Negeri & Wilayah Persekutuan Melibatkan

1,029
Kawasan

13,832
Rumah kediaman

Kadar respon keseluruhan

74.9%

1,877

Wanita Reproduksi 15-49 tahun

6,360

Ibu

17,176

Kanak-kanak 0-5 tahun

PENGUMPULAN DATA

Dari 8/8 hingga 31/10

Pengumpulan data menggunakan peranti mudah alih

Soalan diadaptasi daripada UNICEF

49 penyelia lapangan
140 pembantu penyelidik
130 jururawat

TOPIK-TOPIK YANG TERLIBAT

- ▶ Penjagaan Semasa Mengandung
- ▶ Penjagaan Semasa Bersalin
- ▶ Penjagaan Selepas Bersalin
- ▶ Kesihatan Wanita Reproduksi
- ▶ Vaksinasi
- ▶ Status Nutrisi
- ▶ Amalan Pemakanan Kanak-kanak
- ▶ Perkembangan Kanak-kanak
- ▶ Penyakit Kanak-kanak
- ▶ Disiplin Kanak-kanak
- ▶ Kesihatan Mulut dan Gigi Kanak-kanak
- ▶ Anemia

02

PENJAGAAN KEHAMILAN ADALAH KEUTAMAAN

Hadir sekurang-kurangnya 4 kali temujanji penjagaan kehamilan

97.4% → 98.1%

2016

2022

Penjagaan kehamilan seawal 3 bulan yang pertama

69.1% → 77.0%

2016

2022

Hampir kesemua ibu mengandung telah mendapatkan pemeriksaan kesihatan seperti berikut:

Pemeriksaan abdomen

Tekanan darah

Ujian air kencing

Ujian darah

Pengimejan ultrasound

Pendidikan kesihatan

Penjagaan kehamilan sewaktu pandemik COVID-19

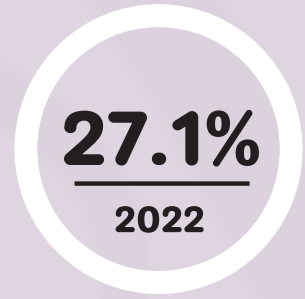
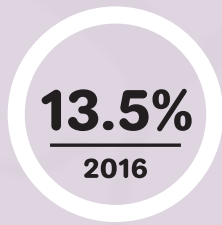
96.9%

Ibu mengandung tidak mengalami sebarang gangguan temujanji penjagaan kehamilan

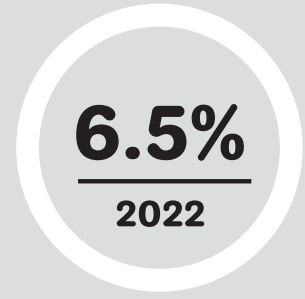
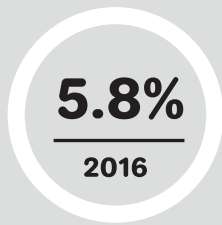
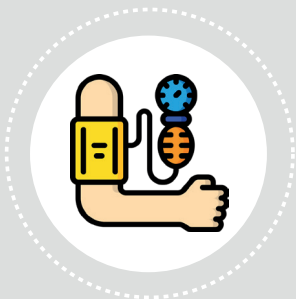
03

KOMPLIKASI UTAMA SEMASA KEHAMILAN

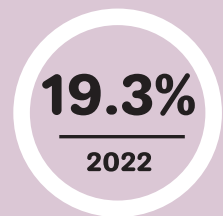
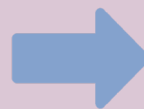
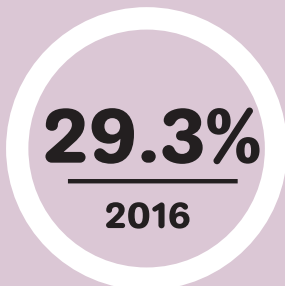
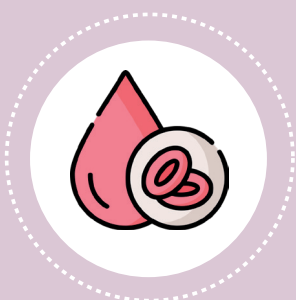
Kencing Manis semasa mengandung

Tekanan Darah Tinggi semasa mengandung

Anemia semasa mengandung

04

PENJAGAAN PRA-KEHAMILAN

MEMASTIKAN KESINAMBUNGAN PENJAGAAN KESIHATAN WANITA

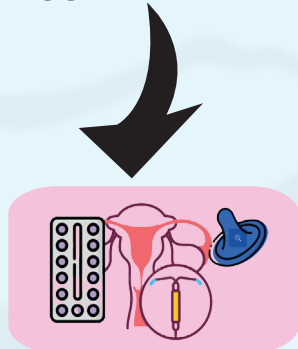

menerima nasihat tentang risiko penyakit tersebut dan kepada kehamilan

telah dinasihatkan untuk menangguhkan kehamilan

- *Penyakit tertentu :
- Tekanan darah tinggi
  - Kencing manis
  - Penyakit jantung
  - Talasemia
  - Penyakit tiroid
  - Asma
  - Sawan
  - Epilepsi

mendapat nasihat tentang kontraseptif

05

AMALAN BERSALIN SELAMAT UNTUK BAYI DAN IBU YANG SIHAT

Kelahiran selamat

(98.4%)

* Kelahiran yang disambut oleh pegawai kesihatan terlatih

Hospital kerajaan **86.5%**

Hospital swasta **11.7%**

Kaedah bersalin

71.6%

Biasa / Songsang

2.2%

Vakum / forseps

26.2%

Pembedahan

06

DERITA DALAM SENYAP: KEMURUNGAN SELEPAS BERSALIN DI MALAYSIA

Namun begitu,
9 daripada **10**
ibu tidak menyedari keadaan mereka

Masalah ini lebih ramai dalam kalangan:

- Ibu yang tinggal di kawasan bandar
- Ibu dalam usia muda

07 PEMAKANAN KANAK-KANAK dan ANEMIA

Amalan makanan pelengkap (6 bulan - 2 tahun)

64.3%
Makan sekurang-kurangnya 5 dari 8 kumpulan makanan

	Susu ibu		Produk tenusu (Contoh: susu, susu formula, yogurt, keju)
	Bijirin, ubi-ubian		Buah-buahan dan sayur-sayuran yang kaya Vitamin A (Mangga, betik, lobak merah, labu)
	Kacang, kekacang		Buah-buahan dan sayur-sayuran
	Daging, ikan, ayam		Telur

78.6%
kanak-kanak menerima makanan pejal, separa pejal dan lembut mengikut bilangan minima

Saranan:

- Kanak-kanak yang menyusu susu ibu:
  - 6-8 bulan - 2 kali/hari
  - 9-23 bulan - 3 kali/hari
- Kanak-kanak yang tidak menyusu susu ibu:
  - 6-23 bulan - 4 kali/hari

Anemia dikalangan kanak-kanak

46.5%

08

PENJAGAAN KESIHATAN MULUT

1 daripada 4

ibu tidak pernah membersihkan gusi bayi
* bayi berumur 6 bulan ke bawah

3 daripada 5

ibu tidak pernah membawa anak untuk diperiksa atau dirawat di klinik pergigian

* kanak-kanak berumur 12 bulan dan ke atas

58.7%

Tiada masalah gigi

Kenapa ibu tidak membawa anak untuk rawatan pergigian?

* kanak-kanak berumur 12 bulan dan ke atas

22.6%

Terlalu kecil

3.9%

Anak berasa takut

Hanya

1 daripada 5

ibu berpendapat usia yang sesuai untuk pemeriksaan gigi pertama anak adalah kurang dari satu tahun

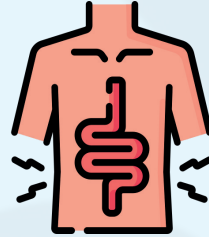

09

ANAK-ANAK KITA SAKIT!

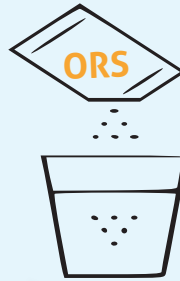
Cirit-birit

3 kali atau lebih najis berair dalam sehari

75,000

kanak-kanak terjejas

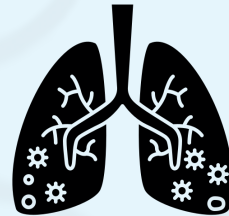

2 in 5

terima ORS

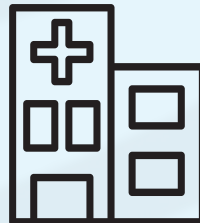
Jangkitan paru-paru

batuk dan pernafasan cepat atau kesukaran bernafas

34,000

kanak-kanak terjejas

99.5%

menerima nasihat atau rawatan di fasiliti kesihatan

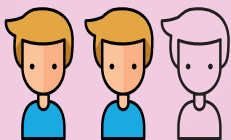
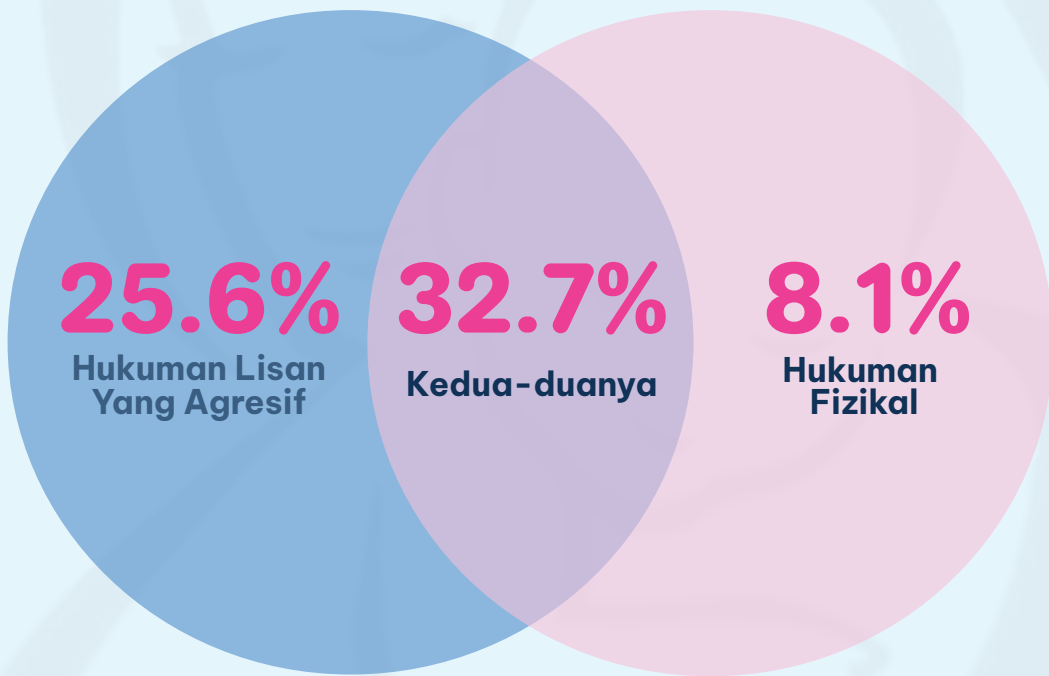
10

MENDIDIK ANAK TANPA KEKERASAN

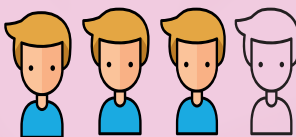
2 daripada **3**

Terdedah kepada hukuman fizikal dan hukuman lisan yang agresif

2 daripada **3**

Kanak-kanak lelaki lebih terdedah kepada hukuman fizikal dan hukuman lisan yang agresif

3 daripada **4**

Kanak-kanak yang berumur daripada 4 hingga 5 tahun terdedah kepada hukuman fizikal dan hukuman lisan yang agresif

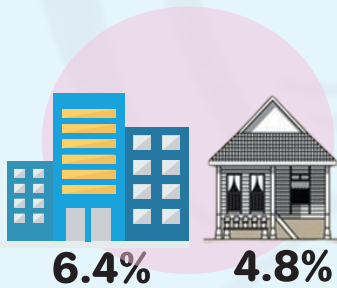
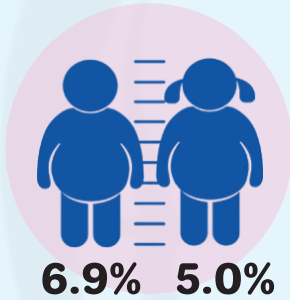

11

BEBAN BERGANDA MALNUTRISI

6.0%

berlebihan berat badan

80.3%

ibu bapa tidak sedar anak-anak mereka berlebihan berat badan

26.4%

ibu bapa telah cuba menambah berat badan anak-anak mereka yang berlebihan berat badan

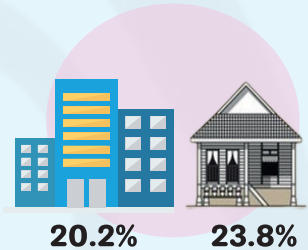
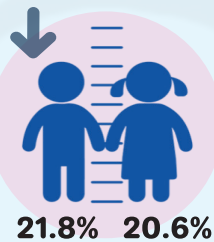

7.5%

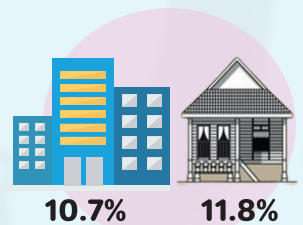
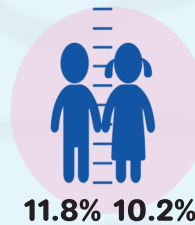
ibu bapa telah cuba mengurangkan berat badan anak-anak mereka yang berlebihan berat badan

1 daripada **5** terbantu untuk umur mereka

1 daripada **10** terlalu kurus untuk ketinggian mereka

74.4%

ibu bapa tidak menyedari anak-anak mereka terlalu kurus mengikut ketinggian

42.6%

ibu bapa telah cuba menambah berat badan anak-anak mereka yang kurus

12

KELEWATAN PERKEMBANGAN KANAK-KANAK

7.4%

kanak-kanak di bawah usia 5 tahun mengalami kelewatan dalam mencapai perkembangan yang dijangkakan, berbanding dengan kanak-kanak lain pada usia yang sama

1

86,000

kanak-kanak tidak mempunyai kemampuan untuk mengambil bahagian dalam interaksi sosial atau tidak mahir dalam penjagaan asas secara sendiri

2

56,000

kanak-kanak mengalami kesulitan untuk meniru bunyi, menyebut perkataan bermakna, bercakap dengan bahasa yang difahami orang lain atau bercerita panjang

3

41,000

kanak-kanak menghadapi masalah pada gerakan tangan dan mata seperti menyusun kiub, memegang pensel, melukis atau meniru imej

4

21,000

kanak-kanak tidak dapat bergolek, duduk atau berdiri tanpa sokongan, berjalan secara sendiri, berlari atau menyeimbangkan badan dengan sebelah kaki

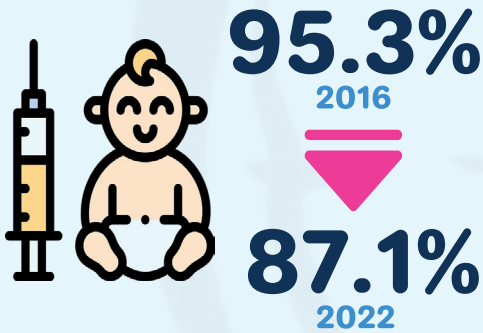

13

VAKSINASI: PENCEGAHAN ADALAH KUNCI

Lengkap jadual vaksinasi

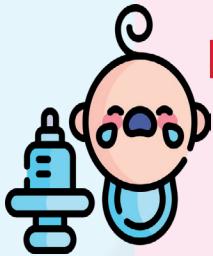
*berdasarkan Jadual Imunisasi Kebangsaan

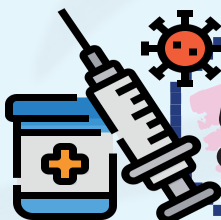
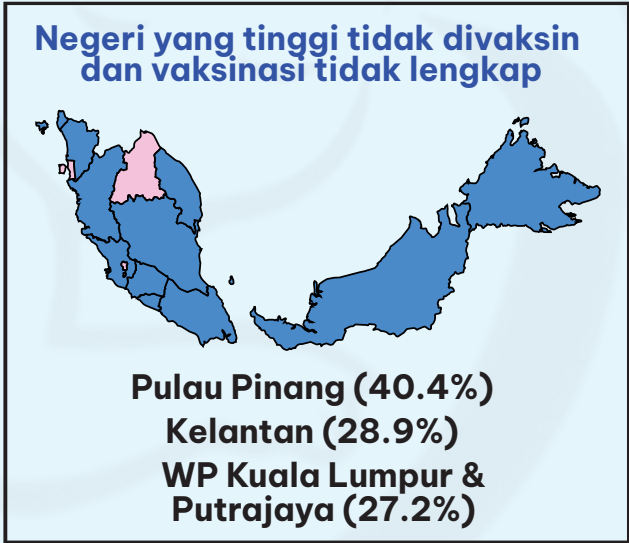
Kanak-kanak berumur 12-23 bulan yang lengkap jadual vaksinasi yang disahkan oleh buku rekod kesihatan kanak-kanak dan dilaporkan sendiri oleh ibu bapa

2.5x peningkatan vaksinasi tidak lengkap daripada 4.5% (2016) kepada **12.0% (2022)**

10x peningkatan tidak divaksin daripada 0.1% (2016) kepada **1.0% (2022)**

5.0%

ibu bapa mempunyai keraguan terhadap vaksin

14

MASIH TIDAK DIRANCANG

33.0%

wanita mengalami kehamilan yang tidak dirancang

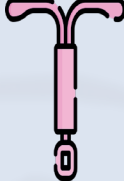

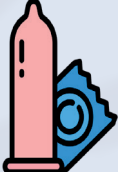
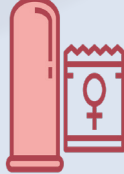
26.7%

tidak dapat merancang keluarga seperti yang mereka perlukan

34.5%

wanita pada masa kini menggunakan kaedah kontraseptif moden

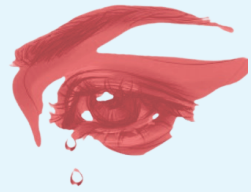
Kaedah moden yang digunakan:

1		45.8% Pil	4		8.5% Alat Dalam Rahim
2		22.8% Suntikan	5		7.6% Implan
3		12.5% Kondom Lelaki	6		2.8% Kondom Wanita

15

CINTA TIDAK SEPATUTNYA MENYAKITI

Hampir **500,000** wanita di Malaysia telah **mengalami keganasan** oleh pasangan mereka

Seumur hidup

Setahun yang lepas

Keganasan Emosi

5.9%

3.5%

Keganasan Fizikal

3.6%

1.6%

Keganasan Seksual

1.6%

0.8%

1 dalam 5 wanita mengalami kawalan tingkah laku oleh pasangan mereka

KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
INSTITUT KESIHATAN UMUM

Institut Kesihatan Umum
Institut Kesihatan Negara
Kementerian Kesihatan Malaysia
Blok B5 & B6, Kompleks NIH,
No1, Jalan Setia Murni U13/52,
Seksyen U13 Bandar Setia Alam,
40170 Shah Alam, Selangor.

Tel: **+603-3362-8787**
Email: **nhms2021.iku@moh.gov.my**